

Rok XVII.

N2B/C 31602

Zeszyt 5.

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-go i 30-go

Redaktor:
Dr. Stefan Bartoszewicz

Wydawca:
Krajowe Towarzystwo Naftowe

Sokolnicki & Wiśniewski

Fabryka elektrotechniczna i Zakład instalacyjny

Adres telegr.: Grom Lwów **LWÓW** Fabryka przy ul. Na Błonie 1. 38

Biuro główne: Lwów, Słowackiego 1. 18. — Filia w Krakowie: Bracka 1. 8.

Wyrób artykułów elektrotechnicznych

Budowa całkowitych stacyj elektrycznych. Przenoszenie siły i zastosowanie energii elektrycznej w przemyśle i gospodarstwach rolnych.

Dla kopalnictwa nafty:

Druty w izolacji miniowej i asbestowej i uznane i objęte przepisami Urzędu Górn.

Przewodniki izolowane i gołe miedziane Tow. akc. Felten & Guilleaume we Wiedniu (wylączna reprez.)

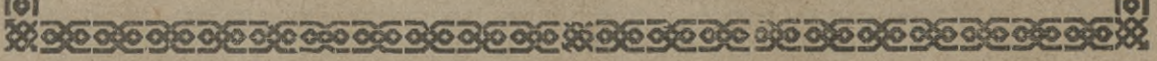
Motory zwykle i szczelnie zamknięte, zabezpieczone przeciw dział. gazów.

Budowa gromochronów na zbiornikach, własnego systemu uznanego przez Tow. Asekuracyjne.

Armatury szybowe pomysłu inż. Postępskiego wzór własny, prawnie ochroniony.

Skrzynki rozdzielcze szczelne na wyłącznik i bezpieczniki.

Dostawa wszelkich materiałów instalacyjnych.

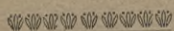

Tow. udział. dla techniki głębokich wierceń i budowy motorów

TRAUZZL & Co.

przedtem FAUCK & Co.

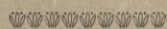
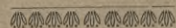
WIEDEN IV./2., WIEDENERGÜRTEL Nr. 2. HEUGASSE 80.

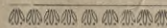
Zastępca na
Galicyę i
Bukowinę

Marek Seemann

w Drohobyczu
Skład w Borysławiu.

Przyjmujemy zlecenia wykonywania w naszym zarządzie **wierceń** do możliwie największej głębokości i pod daleko sięgającą gwarancją.

Fabryka maszyn i narzędzi wiertniczych

dla wszelkich systemów wierceń tak ręcznych jak i maszynowych.

Specjalności! Żurawie wiertnicze szybkodarowe „Rapid“ o systemie płuczkowym w połączeniu z naszym patent. wierceniem rdzeni i automatycznym wydzwigiem tychże zapomocą t. zw. odwrotnej płuczki.

Części żelazne do wahacza (balansu) kanadyjskiego z samoprężnym popuszczadłem do dokładnego popuszczania lub podnoszenia świda w czasie wiercenia (według policyjno-górnich przepisów z r. 1904, § 31).

Patentowe rozszerzacze (Nachnahmebohrer) znacznie ulepszone.

Hydrauliczne obcinacze (noże) rur. Pod względem pewności i dokładności w użyciu przewyższają wszystkie inne dotychczas znane tego rodzaju instrumenty. Obcięcie rury bez względu na jej dymenzję uskutecznia się w ciągu kilku minut.

Wielokrążki o specjalnej konstrukcyi dla celów wiertniczych. Dopuszczalne obciążenie zwyż 50.000 kg.

Raki dające się z najbardziej wklonowanej pozycyi złuzować i wydostać, gdy rury nie idą, i t. d. i t. d. i t. d.

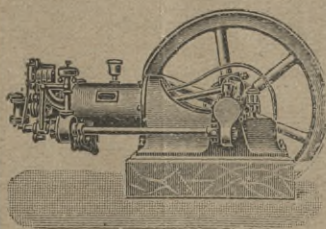
Najwyższe odznaczenie na międzynarod. wystawie w Bukareszcie w r. 1906.

DYPLOM HONOROWY I ŻŁOTY MEDAL.

Oddział budowy motorów

Motory gazowe przy użyciu gazu ziemnego do popędu żurawi wiertniczych i do oświetlenia elektrycznego.

Motory benzynowe do popędu żurawi pompowych.

Oddział budowy motorów

Lokomotywy o popędzie zapomocą motorów benzynowych, spirytusowych i naftowych — nader praktyczne do różnego rodzaju kolejek.

Zastępca dla oddziału bud. motorów: MAURYCY GOŁDSCHLAG-GBAŻOWSKI
Lwów, ul. Grodecka l. 42.

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-ego i 30-ego.

Prenumerata wynosi rocznie 16 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego l. 1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 5.

Walne Zgromadzenie Krajowego Towarzystwa Naftowego, odbytego dnia 6. marca 1909 we Lwowie. —
Wiadomości handlowe. — Światowe rurociągi naftowe. — Z targu ropnego — Kronika.

Walne Zgromadzenie Krajowego Towarzystwa Naftowego, odbyte dnia 6. marca 1909 we Lwowie.

W zgromadzeniu wzięło udział kilkadziesiąt członków i reprezentantów firm, a prócz tego przedstawiciele: ministerstwa robót publicznych starszy komisarz górniczy Dr. Antoni Meyer, starosta górniczy radca dworu Riehl, członek Wydziału Krajowego Dr. W. Jahl, dyrektor kolei państwowych we Lwowie radca dworu Rybicki, kierownik urzędu górniczego w Drohobyczu starszy komisarz górniczy Mokry, dyrektor centralnego banku czeskich kas oszczędności Fr. Pečenka, posłowie do Rady Państwa Dr. R. br. Battaglia i Jan Zaráński, tudzież reprezentanci prasy.

Prezes Gorayski powitał przedewszystkiem reprezentantów władz, a w przybyciu ich na Walne Zgromadzenie i zainteresowaniu się przemysłem naftowym upatrywał rękojmię większej ochrony tak ciężkie przesilenie przebywającego przemysłu naftowego. Mimo trudnych warunków, mówił pre-

zes Towarzystwa Naftowego, do katastrofy w tym przemyśle nie przyszło i jest nadzieja, że dzięki samopomocy i pomocy miarodajnych czynników coraz więcej przemysłem naftowym się interesujących, przetrwamy to długie i ciężkie przesilenie.

Następnie poświęcił Prezes gorące wspomnienie tak tragicznie w roku zeszłym zmarłemu namiestnikowi Potockiemu, który jako dzielny syn swej ojczyzny interesował się też gorąco przemysłem naftowym, tudzież zmarłym w roku zeszłym: Drowi G. Małachowskiemu, referentowi krajowej ustawy naftowej w Sejmie, weteranowi przemysłu naftowego Józefowi Lenieckiemu i dawniejszemu członkowi Wydziału Towarzystwa Janowi Sholmanowi.

Następnie zabrał głos reprezentant ministerstwa robót publicznych st. komisarz górniczy Dr. A. Meyer i oświadczył, że na zaproszenie ministerstwa przez Krajowe Tow. Naftowe otrzymał polecenie, aby zastępował na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa ministerstwo robót publicznych, które sprawami przemysłu naftowego żywo się interesuje, a działalność i znaczenie Towarzystwa dla przemysłu naftowego w zupełności uznaje.

Te słowa reprezentanta ministerstwa ro-

bót publicznych zostały przyjęte oklaskami przez zgromadzonych.

Prezes podał następnie do wiadomości usprawiedliwienie się drugiego wiceprezesa Towarzystwa W. H. Mac Garveya, że nie może przybyć na Walne Zgromadzenie.

Na wniosek st. rady Horszowskiego odstąpiono od odczytania protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia, poczem sekretarz Towarzystwa Dr. Stefan Bartoszewicz, przedkładając sprawozdanie z działalności Towarzystwa za rok 1908, podkreślił ważniejsze sprawy, związane z działalnością towarzystwa i rzucił parę uwag o ogólnej sytuacji przemysłu naftowego. Podkreślił znaczenie powstania Związku producentów ropy, którego pierwszym sukcesem była umowa o sprzedaż ropy kolei, przez co wciągnięto rząd do spraw przemysłu naftowego. Podniósł dalej zmienioną sytuację wskutek rozbitcia kartelu rafinerów i przyszłego objęcia odbenzyniarni przez Związek producentów, przez co Związek ma stać się do pewnego stopnia rafinerem i jeśli stosunki się nie zmieniają, będzie musiał wziąć udział w tej walce konkurencyjnej rafinerii.

W tej walce konkurencyjnej rafinerii zarysowywać się zaczyna jeden rys charakterystyczny, zaczyna się walka rafinerii pozagalicyjskich z rafineriami w Galicyi położonemi o wewnętrzne rynki zbytu w monarchii; rozpoczyna się walka, która już miała miejsce przed laty dwudziestu i która się skończyła porażką rafinerii w Galicyi, bo ówczesne stosunki cłowe, pozwalające sprowadzania falsyfikatu kaukaskiego, umożliwiały powstawanie rafinerii na Węgrzech i poza Galicyą, które przerabiały falsyfiakat. Są zakusy dzisiaj, przeniesienia tej walki z terenu cłowego na teren taryfowy przez różniczkowanie taryf kolejowych na ropę i naftę tj. przez podniesienie taryf na naftę, a obniżenie lub pozostawienie w tej samej wysokości taryfy na ropę, postawienie rafinerii galicyjskie w gorszych warunkach konkurencyjnych od rafinerii pozagalicyjskich. Stoimy wobec ogólnej rewizji taryf w monarchii w tym roku i staniem Towarzystwa będzie nie dopuścić do różniczkowania tych taryf, gdyż byłoby to ze szkodą i dla Związku producentów i dla ra-

finerii galicyjskich i dla ekonomicznego stanu całego kraju, gdyby punkt ciężkości przemysłu rafineryjnego miał być przeniesiony poza granice Galicyi.

Przemysł naftowy przybrał dzisiaj takie rozmiary, że musi szukać jak najszerszego zbytu; zbyt na ropę w monarchii jest ograniczony, jakkolwiek zwiększył się dzisiaj o 30.000 wagonów ropy opałowej, ale jest jeszcze za mały wobec rozmiarów produkcji i trzeba go szukać w zwiększonej jeszcze przeróbce naszych rafinerii i w zwiększonym eksporcie naszych produktów za granicę; do tego jednak potrzebną jest konsolidacja obydwu gałęzi przemysłu produkcji, ropnego i rafineryjnego, co na dzisiaj powinno być programowym hasłem.

Należy ująć ten przemysł w ramy ustawy czysto kontyngentowej, tak jak w Rumunii, z oznaczeniem cen minimalnych surowca i rafinadu, czyto monopolu zakupu ropy i sprzedaży rafinady. Zachodzi w każdym razie potrzeba jakiejś interwencji państwa i trzeba poruszyć opinię w tym kierunku i dlatego należy, aby Wydział krajowy jak najprędzej zwołał uchwaloną przez Sejm ankietę dla sanacji przemysłu naftowego, a Starostwo Górnicze Krajową Radę Naftową.

Wiceprezes Towarzystwa inż. Wolski następnie zaznaczył, że obecnie, kiedy przez zorganizowanie Związku producentów, towarzystwo pozbyło się agendy kupieckiego popierania przemysłu naftowego, musi tem intensywniej zająć się pozostałą agendą moralnego popierania tego przemysłu, musi starać się o wyrobienie odpowiedniej dla niego opinii, aby przestano mówić o przemyśle naftowym jako o loteryi, aby nie tylko Wydział krajowy, ale i instytucje finansowe zajęły się nim odpowiednio.

Przemysł nasz przybrał tak wielkie rozmiary, że wyszedł już z partykularnego, zaściankowego stadium, instytucje jednak nasze i wogóle austriackie niedostatecznie go oceniają i niedostatecznie się nim zajmują. Należy znaleźć zrozumienie dla przemysłu naftowego, należy urabiać w tym kierunku opinię, że dla tego przemysłu potrzeba potężnych sił finansowych, potężnych asocjacji.

Przy trzecim punkcie porządku dziennego

p. Zarański przedstawił sprawozdanie komisji rewizyjnej z wnioskiem na udzielenie absolutorium. Wniosek jednomyślnie przyjęto.

Imieniem Wydziału Towarzystwa przemawiał następnie Dr. A. Goldhammer do punktu 4 porządku dziennego uzasadniając potrzebę zmiany §§. 5 i 13 statutów Towarzystwa. Zmiany statutu dotyczą podwyższenia wkładek i odpowiedniego do zmienionych świadczeń prawa głosu. I tak członek zwyczajny opłacać będzie tytułem wpisowego 10 kor., oraz wkładkę 50 kor. Przedsiębiorstwa naftowe i wosku ziemnego, lub też przedsiębiorstwa przemysłowe, płacą minimalną roczną wkładkę 100 kor. Członek płacący 50 kor. rocznej wkładki, ma na Zgromadzeniu jeden głos, firmy płacące 100 kor. dwa głosy, firmy z wkładką roczną 200 kor. trzy głosy, każde następne 200 kor. uprawnia do jednego głosu, a więc firmy płacące 400 kor. mają 4 głosy, z wkładką 600 kor. 5 głosów i td. Najwyżej jednak, bez względu na wysokość wkładki firma może mieć 10 głosów. Nieobecnemu na zgromadzeniu członkowi lub przedstawicielowi firmy wolno dać się zastąpić przez pełnomocnika, w osobie którego z członków obecnych. Jeden członek nie może mieć więcej niż dwa pełnomocnictwa.

W dyskusji na ten temat zabierali głos Dr. Guńkiewicz i p. K. Weydlich, sprzeciwiając się podwyższeniu wkładek, jednak wnioski Wydziału zostały olbrzymią większością przyjęte.

Oprócz tego uchwaliło Walne Zgromadzenie na wniosek Dra Goldhammera rezolucję, aby Wydział Towarzystwa starał się u Wydziału krajowego o podwyższenie corocznie udzielanego dodatku za prowadzenie statystyki.

Przy piątym punkcie porządku dziennego zabrał głos Dr. Artur Goldhammer i imieniem Wydziału postawił wniosek na przyjęcie następującego preliminarza przychodów i rozchodów Krajowego Towarzystwa Naftowego:

Przychody:

1) Saldo z roku 1908	56.78
2) Kraj. Związek Producentów ropy	4000.—
3) Wydział Krajowy	1000.—

4) Tow. Akcyjne i większe firmy	6000.—
5) Mniejsze firmy	3000.—
6) Członkowie	5000.—
7) Zaległości ściągalne	2250.—
Razem	Kor. 21.306.78

Rozchody:

1) Pensje Sekretarza i urzędnika	7200.—
2) Płaca woźnego	770.—
3) Koszty podróży	2500.—
4) Czynnosc za lokal, opał i światło	2000.—
5) Wydatki kancelaryjne	1000.—
6) Prenumerata czasopism	150.—
7) Asekuracja	400.—
8) Podatki	150.—
9) Druki i biblioteka	150.—
10) Czasopismo Nafta zaległość z roku 1908	2500.—
11) Wydatki za czas. „Nafta“ z r. 1909	3000.—
12) Zwrot pożyczki do funduszu dyspozycyjnego	1000.—
13) Wkładki do Związków	250.—
14) Nadzwyczajne	500.—
Razem	Kor. 21.570.—

Niedobór: K. 263.22.

W razie gdyby dochody przez usilną agitację okazały się większe, Walne Zgromadzenie prelininuje dodatkowo 1000 K. na dodatek niemiecki do Nafty i 2400 K. na nową siłę pomocniczą do biura.

Budżet proponowany przez Wydział Towarzystwa został przez Walne Zgromadzenie en bloc przyjęty.

Po przerwie zarządzanej przez przewodniczącego prezesa Gorayskiego, inż. Pierściński zabrał głos i oświadczył, że wobec tego iż Związek Techników wiertniczych wystąpił gremialnie z Towarzystwa, a będzie nadal należeć do niego tylko jako korporacja, czuje się spowodowanym zrezygnować z godności członka Wydziału Towarzystwa. Rezygnację p. Pierścińskiego przyjęło Walne Zgromadzenie do wiadomości i wobec tego przystąpiono do wyboru drugiego wiceprezesa i pięciu członków Wydziału. Do Komisji skrutacyjnej powołał przewodniczący pp. Bielskiego, Gąsiorowskiego i Liebermana. II wiceprezesem wybrano przez aklamację p. Wiliama Henryka Mac-Garvey'a; do wy-

działu weszli pp. Franciszek hr. Zamoyski, Dr. Alfred Halban, Szulim Schreier, Jerzy Meszaros, Adam Trzeciński; do komisji rewizyjnej pp. Kazimierz Gąsiorowski, Jan Zdrański, Ludwik Gawroński.

Przy ostatnim punkcie porządku dziennego rozpoczęła się bardzo ożywiona dyskusja. Pan Plutyński interpelował Wydział o stanowisko delegata Towarzystwa do Państwowej Rady Kolejowej prof. Załozieckiego, który w dwóch sprawach zajął stanowisko odmienne od opinii producentów, oświadczając się za użyciem ropy odbenzynowanej do opalania lokomotyw zamiast surowej i zadawalniającej się niedostateczną koncesją taryfową rządu dla ropy eksportowej do Rumunii (1 korona zamiast taryfy wyjątkowej II).

Dr. Bartoszewicz w odpowiedzi na interpelację oświadczył, iż prof. Załoziecki w pierwszej kwestyi opierał się na zdaniu swoim ze stanowiska fachowego, jakkolwiek opinia producentów i Towarzystwa była mu zakomunikowana, w drugiej zaś kwestyi prof. Załoziecki twierdził, iż sprawy tak nie stał, że 1 korona za przewóz ropy eksportowej do granicy rumuńskiej jest koncesją dostateczną; w tym roku przypadają wybory do państwowej Rady kolejowej na nowe trzecie, Wydział wtedy ma zająć stanowisko względem dotychczasowego delegata.

Pan Żukowski poruszył sprawę projektowanego wstrzymania ekspedycyi ropy przez jakiś czas w Borysławiu z powodu rekonstrukcji torów i zwrótnie na dworcu Borysławskim; takie wstrzymanie ruchu obecnie byłoby klęską dla interesowanych, gdyż nie ma dostatecznego miejsca do zamagazynowania ropy. W sprawie tej przemawiali hr. Zamoyski, Dr. Bartoszewicz i inżynier Wolski i po tej dyskusji uchwalono:

1) Polecieć Wydziałowi Towarzystwa, aby odniósł się do lwowskiej dyrekcji kolei z przedstawieniem, iżby przed 1. kwietnia ekspedycyi w Borysławiu stanowczo nie wstrzymywano i

2) by Dyrekcya kolei co do terminu rozpoczęcia robót rekonstrukcyjnych i terminu wstrzymania ekspedycyi porozumiała się z Krajowym Związkiem Producentów ropy.

Dr. Wasserberger porusza sprawę wydawania przez Towarzystwo codziennych biuletynów o ważniejszych wypadkach w przemyśle, dotyczących się cen ropy, nowych wybuchów i t. d.; biuletyny podawałyby wiadomości wiarygodne i temsamem paraliżowałyby niektóre sztuczki spekulantów. Poruszając tę myśl Dr. Wasserberger decyzyę co do tej sprawy oddaje Wydziałowi Towarzystwa do rozpatrzenia. W tej formie wniosek Dra Wasserbergera przyjęto.

Inżynier Angerman interpeluje, w jakim stadium znajdują się prace komisji wybranych na ostatniej ankiecie wiedeńskiej, które miały opracować poszczególne postulaty przemysłu w sprawach podatkowych, taryfowych, przepisów górniczo-policyjnych, monopolu naftowego i t. d., a dalej jak stoi sprawa budowy zbiorników; nadto p. Angerman wskazuje na pewną lukę w sprawozdaniu Towarzystwa, gdyż niema w nim wzmianki o powstaniu Związku Bruttowców. Hr. Zamoyski w odpowiedzi wyjaśnia, że sprawy podatkowe podniósł w Sejmie na podstawie wniesionej przez Towarzystwo Naftowe petycji; referaty członków komisji ankiety będą ukończone, skoro tylko będzie wygotowany protokół ankiety a następnie daje hr. Zamoyski wyjaśnienia co do zbiorników. Związek producentów ma obecnie 7 zbiorników pełnych, 3 niezupełnie zapełnione, a 20 próżnych, prócz tego zaś 3 rządowe. Obecnie przystępuje Związek do budowy dalszych 30 zbiorników, a jeżeli i to nie wystarczy, jest w projekcie budowa dalszych 30, tak, że Związek będzie miał do dyspozycji 90 zbiorników po 1.000 eystern. Sprawa sfinansowana będzie przy poparciu jednej z wielkich instytucji finansowych na normalnych kupieckich warunkach.

Dr. Bartoszewicz oświadcza, że o Związku Bruttowców umieścił artykuł w „Nafcie“, a w sprawozdaniu o tem niema wzmianki, gdyż Towarzystwo Naftowe nie współdziałało przy powstaniu Związku Bruttowców.

Pan Wolski, nawiązując do prac komisji wybranych na ankiecie, z których jedna obejmuje sprawy górniczo-policyjne, wyraża życzenie, by cała akcja w tej sprawie

była jednolitą i szła w parze z opinią Rady naftowej i dlatego stawia wnioski:

1) Walne Zgromadzenie poleca Wydziałowi, aby zwrócił się do Starostwa Górniczego w Krakowie z prośbą o możliwie rychłe zwołanie Rady naftowej.

2) Walne Zgromadzenie poleca Wydziałowi, aby przedstawił c. k. Starostwu Górniczemu punkty, których postawienie na porządku dziennym obrad Rady Naftowej uważa Krajowe Towarzystwo Naftowe za pożądane.

Oba wnioski przyjęto jednomyślnie.

Pan Macher imieniem Izby Handlowej lwowskiej oświadcza, że Izba handlowa zawsze żywo się interesuje sprawami przemysłu naftowego i będzie popierać dążności Towarzystwa Naftowego i jego cele szczególnie w sekeyach kolejowej, podatkowej i górniczej.

Pan Szczepanowski poruszył sprawę ograniczeń produkeyi, podkreślając, że o ile wskazane jest wstrzymanie się od dowiercania już istniejących szybów, w których spodziewana jest wielka produkeya, o tyle nieuzasadnione jest utrudnianie wiercenia nowych, łatwo bowiem może to spowodować, że za parę lat produkeya galicyjska nie będzie mogła odpowiedzieć przyjętym zobowiązaniom.

Po dyskusyi, w której zabierali głos pp. Dr. Bartoszewicz, poseł Długosz, który wspomniał o uchwale robotników w Boryslawiu, wzywającej posłów ludowych do solidaryzowania się z akcją Krajowego Związku Producentów ropy, uchwaliło Zgromadzenie wniosek p. Szczepanowskiego następującej treści:

Walne Zgromadzenie poleca Wydziałów zwołanie zebrania producentów i innych interesowanych przed zwołaniem Rady Naftowej, celem rozpatrzenia sprawy ograniczenia wiercenia. Przed wydaniem opinii tego zebrania Towarzystwo Naftowe ma się starać, by nie czyniono żadnych kroków popierających utrudnienie wiercenia nowych szybów.

Poseł Długosz podnosi sprawę, aby Wydział Towarzystwa poczynił kroki, by do Krajowej Komisji Górniczej weszli ludzie fachowi, praktycznie z górnictwem obeznani.

Inżynier Brugger interpeluje jak stoi sprawa z reorganizacją szkoły wiertniczej w Boryslawiu. Wskutek nieobecności na

sali delegata Towarzystwa do kuratoryi szkoły wiertniczej, hr. Zamoyskiego, obiecuje Dr. Bartoszewicz sprawę tę poruszyć na najbliższem posiedzeniu Wydziału.

Pan Langier porusza sprawę publikowania przez organ „Naftę“ dat produkeyi poszczególnych szybów; pan Langier jest zdania, że takie publikacje nie powinny mieć miejsca ze względu na władze podatkowe. Dr. Bartoszewicz odpowiada, że daty takie publikują inne pisma naftowe i wielu czytelników pragnie mieć te daty; w wywodach tych poparł Dra Bartoszewicza p. Duceżyński, a na wniosek p. Wolskiego uchwalno przekazać tę sprawę do rozpatrzenia Wydziałowi.

Pan Plutyński stawia wniosek, by Towarzystwo Naftowe zasadniczo domagało się dla ropy eksportowej tejsamej taryfy, tj. wyjątkowej taryfy II. co i dla taryfy rafinowanej, przeznaczonej na eksport. Po wyjaśnieniu Dr. Bartoszewicza wniosek ten przyjęto, na czem obrady Wal. Zgromadzenia zamknięto.

Wiadomości handlowe.

Na początku miesiąca krążyły eokolwiek przesadne wiadomości o produkeyi Borysławia i Tustanowic w miesiącu lutym; mówiono o sumarycznej produkeyi 18.000 wagonów. Po zestawieniu przetłoczonej ropy przez towarzystwa transportowe, okazało się, iż produkeya Borysławia wynosiła 1325 wagonów, a Tustanowice 14.434 wagonów czyli razem 15.759 wagonów. W każdym razie jest to produkeya bardzo znaczna i jeśli uwzględnimy iż miesiąc luty ma tylko 28 dni, to trzeba przyznać, że produkeya znów wzrosła w porównaniu z poprzednimi miesiącami.

Do silnie wybuchowych szybów, które przybyły w końcu stycznia i na początku lutego (Tomasz, Władysław Premier (Synge), Juliusz, Bitum) przybyła wielka produkeya w szybie Dembowskiego, którą szacują na 45—50 wagonów, szyb „Oil City“ znów zwiększył produkeyę i wydał w lutym blisko 500 wagonów; natomiast pogłoski o silnych wybuchach ropy w szybie „Alfred“ (Galicya) okazały się przesadne.

Cena ropy na targu spadła do 1 korony.

Komitenci Krajowego Związku producentów otrzymują za ropę kolejową 1 K. 42 halerzy od cetnara tytułem zaliczki, po raz pierwszy spekulacya niektórych producentów okazała się fałszywą i przyniosła rezultat wręcz przeciwny, niż się spodziewano. Mianowicie niektórzy producenci licząc na to że cena ropy na targu wolnym, będzie zawsze wyższą od zaliczek udzielanych przez organizacyę, starali się część owej produkeyi przez przedłożenie fikcyjnych „szlusów“ uchronić od obowiązku oddawania Krajowemu Związkowi; Dyrekeya Związku umowy te uwzględniła i przyjmowała tylko część produkeyi; resztę producenci volens-nolens, musieli rzucić na targ, nie mając umów faktycznych o dostawę ropy. Giełda Drohobycka operuje dzisiaj w każdym razie znacznie słabiej; Krajowy Związek i Związek bruttowoów koncentruje coraz więcej ropy w swym ręku i znaczniejszych ilości ropy na prompt dzisiaj kupić nie można.

Krajowy Związek producentów w połowie tego miesiąca przystępuje do budowy dalszych 30 rezerwoarów ziemnych każdy na 1000 wagonów.

Wśród rafinerij naftowych po zozbiciu usiłowań zawiązania kartelu, gdy jedna z większych rafinerij rozpoczęła sprzedaż nafty na przyszłą kampanię, panuje przygnębienie i rozgoryczenie, w prasie poruszono nawet myśl bojkotu tej rafinerii w rejonach jej zbytu; jedno z pism („Ekonomist“) w ten sposób charakteryzuje przyczyny, dla których usiłowanie zawiązania kartelu spełży na niczem. „W obecnych usiłowaniach utworzenia kartelu nie było hasła, któreby zgromadziło wszystkich koło jednego sztandaru; nie było hasła, gdyż nie ma osobistości w przemyśle naftowym, któraby posiadała niezwykłą energię i inteligencyę by myśli tej nadać należyty wyraz. Właściwością przemysłu naftowego jest, że jej przedstawiciele jakby sprzyślegli się na mądrość, chytrć i nadmierny spryt. Każdy chce patrzeć w karty drugiemu; żaden nie odstąpi drugiemu cetnara nafty (z kontyngentu), prędzej pozwoli zgnieść się przez ogółny los; jeden drugiemu niedowierza, każdy tylko chce wszystko dla siebie, nie dla ogółu. Bardzo mądry ludzie czasami popełniają największe głupstwa; to zjawisko

można teraz obserwować we walce o zawiązanie kartelu rafinerij“. Tyle pismo „Ekonomista“.

Rezultatem rozbicia kartelu jest ponowny spadek cen nafty; na przyszłą kampanję rafinerie sprzedają naftę po cenie K. 25 loco Bogumin; znane są i niższe oferty po cenie K. 23 loco Zagorzany z tak zwaną „baisse-klauzulą“; sprzedają też i loco rozmaite stacye węgierskie nie uwzględniając zupełnie projektowanego podniesienia taryf kolejowych, które ma nastąpić od 1-go października; słowem samobójcza walka panuje na całej linii.

Co się tyczy innych produktów naftowych, to na targu parafinowym należy skonstatować ogromny popyt na parafinę; zapasy parafiny we fabrykach są małe, gdyż prawie całą produkeyę z r. 1909 fabryki już sprzedały przeważnie na dostawy zamorskie, cena parafiny wynosi M 48—50 loco Hamburg.

Na targu benzynowym daje się teraz odczuwać pewne polepszenie, a zapewne ceny pójdą w górę w obec zawartej konweneyi „Standard Oil Company“ z Królewsko-hollanderskiem towarzystwem naftowym, które dotąd prowadziły walkę konkurencyjną między sobą; wogóle produkeya benzyny wzrosła tylko w Galicyi i Galicya obecnie jest powołaną do wypełnienia tej luki na targu benzynowym światowym, która powstaje przez ciągle zwiększanie konsumeyi do Niemiec; eksport galicyjskiej benzyny wynosił w roku ubiegłym 9060 tonn zamiast 3405 tonn w roku 1907.

Konstrukeya okrętów powietrznych wymaga coraz większej ilości benzyny, używając wielkiej ilości motorów o sile 150—200 koni parowych; szczególnie silnym jest popyt na frakeye lekkie benzynowe.

Stan targu olei gazowych nie jest zbyt pomyślny, produkeya tych olei ogromnie się wzmogła i ceny spadły niżej 3 koron; cena olei smarowych pozostała niezmienną.

Światowe rurociągi naftowe.

Sposób przeprowadzania płynów rurami ma swój początek już w zamierzonych cza-

sach, chociaż nie wiemy któremu narodowi w starożytności mamy przypisać ten wynalazek. Już Herodot w swych pismach wspomina o rurociągach wodnych. Pierwsze rurociągi naftowe zostały założone na terenie amerykańskich kopalń naftowych; w kilka lat później wszystkie kopalnie Alapaehy były połączone rurociągami nie tylko z rafineriami, ale także z liniami kolejowymi, które przewoziły ropę. Rurociągi, prowadzące do portów morskich, zostały zbudowane znacznie później. Pierwszy większy rurociąg o długości 5 mil (ang.) założony został w pobliżu Pithole-City; wykończono go w roku 1865. Osada ta wzrosła w przeciągu jednego roku z osady w miasto o 20.000 ludności, a w kilka lat później została zupełnie opuszczoną. Wkrótce potem zbudowano rurociąg z miasta Pithole do Henry's Bend wzdłuż rzeki Alleghany, zaopatrujący trzy rafinerie ropy, tłoczony małą pompką Wortington Duplex. W tej okolicy wzrosła jednak produkcja do takich rozmiarów, że musiano zbudować nowy większy rurociąg z silniejszymi pompami rotacyjnymi. Później dobudowywano do niego nowe stacje tłoczące pośrednie. Aż do roku 1873 całą amerykańską produkcję ropy tłoczono rurami dwucalowymi, a gdzie taki rurociąg nie wystarczał, kładziono linie równoległe, tak, że w niektórych miejscach było ich po sześć nawet jedna koło drugiej.

Dopiero od tego roku począwszy zbudowano rurociąg trzechealowy z North-Washington, Boutler i County do Raymilton, stacji kolejowej linii Oil-City kolei Lake-Shore. Linia ta miała 20 mil ang. długości. W roku 1877 położono czterocalowy rurociąg z Carbon-Centre do Pittsburga, przebiegający zatem 40 mil ang. Pięcicalowy rurociąg z Hiliardshill do Cleveland miał 100 mil angielsk. długości i został ułożony w latach 1879 i 1880.

Jak z tego widzimy, era rurociągów amerykańskich nie jest tak dawną, a początki ich były bardzo skromne. Dzisiaj prowadzą rurociągi z kopalń do Nowego Jorku, Filadelfii, Baltimore, Cleveland i do zatoki Meksykańskiej, a taka np. linia z Oklahomy przez Chicago do Nowego Jorku, ma ni mniej ni więcej jak 1400 mil długości! A ze skrom-

nej pompy, ważącej 800 funtów, ze sprawnością dzienną 1000 baryłek, nastąpiło zwolna przejście do pompy potrójnie ekspanzyjnej o sprawności 50.000 baryłek dziennie; jedna tylko firma Standard-Oil-Cy. posiada 40.000 mil ang. własnych rurociągów, które w samym tylko dystrykcie Appalachia przetłaczają dziennie 104.000 baryłek, czyli 1700 wagonów. Drobnym się przy nim wydaje rurociąg położony na Kaukazie przez Braci Nobel, idący od Baku do Batum, o długości 600 mil. Oprócz olbrzymich rurociągów posiada Standard-Oil-Cy także 12.000 własnych cystern i ogromną ilość okrętów cysternowych. Główne rurociągi obecne mają zwykle 6—8 cali światła, chociaż bywają także o przekroju 12 cali, a przeważnie biegną wzdłuż linii kolejowych obok samego toru. Ropę tłoczy się potężnymi pompami, ustawianymi co 30—70 mil, chociaż bardzo wiele rurociągów jest urządzonych w ten sposób, że ropa spływa w nich własnym ciężarem, ponieważ są założone w miejscach dobywania, położonych o wiele wyżej jak ich wylot. Mniejsze stacje pompowe opalane są ropą, większe zaś węglem, z wyjątkiem Texas i Kalifornii, gdzie do popędu maszyn pompowych używa się wyłącznie ropy. Sprawność rurociągu jest zależną od przekroju rur, długości rurociągu, ciśnienia i gęstości ropy, a wzrasta z jego wielkością w więcej jak kwadratowym stosunku różnicy światła rur, ponieważ przy większej średnicy zmniejsza się także tarcie ropy o ściany rur. Przy rurach o mniejszym przekroju można użyć większego ciśnienia. Grubość ścian jest tak przy sześć, jak i ośmiocalowych rurach tasama. Długość trwania rurociągów jest zależną od właściwości warstw ziemi, przez którą przechodzą, a do dzisiaj jeszcze funkcjonują rurociągi, założone przed 30 laty. Najwięcej niszczy rury woda morska, czemu starają się zapobiedz Amerykanie, sporządzając rury w portach ze specjalnego materiału, więcej odpornego przeciw zgubnemu wpływowi tego żywiołu.

Z opisu powyższego, zamieszczonego w tygodniowym dodatku technicznym do nowojorskiego Times'a widzimy, że rurociągi amerykańskie uprzedziły nasz pierwszy większy rurociąg, położony przez ś. p. Szczepanow-

skiego w Słobodzie rungurskiej do stacyi, o kilkukilometrowej długości, o 21 lat, a od tego czasu oprócz rurociągów kopalnianych, nie zdobył się nasz biedny przemysł naftowy na żaden większy rurociąg, jak tylko na Schodnicki. Wszystkie inne są to rurociągi wprawdzie dzisiaj już liczne, ale krótkie, o przeważnie bardzo małym, bo dwucalowym przekroju.

Z Ameryki.

Na stopień rozwoju produkcji Stanów Zjednoczonych w roku 1908 wpływało wiele momentów niepomyślnych, wskutek czego też produkcja amerykańska nie wykazuje tak znacznego wzrostu w tym roku w porównaniu z rokiem 1907, jak tego ostatniego z rokiem 1906. Do tych niepomyślnych momentów należy w pierwszym rzędzie to, że właśnie w roku 1907 tak nadmiernie eksploatowano tereny naftowe, że z braku większego zbytu pozostały wielkie zapasy produktów, które też ciężżyły i na targu roku 1908. Do tego dołączyły się także znane trudności na targu pieniężnym, upadek ogólny wszelkich interesów, a za tem spadek konsumpcji we wszystkich prawie gałęziach przemysłu, cały zaś okręg kopalniany środkowy, a więc głównie Oklahoma uciepiał bardzo tak na wiosnę, jak i w jesieni od ogromnych powodzi. W przeciwieństwie do środkowych Stanów nawiedziła wschodnie prowincje naftowe długotrwała posucha, wstrzymująca znacznie wiercenie nowych szybów. Pomimo tego wszystkiego wyprodukowano w ubiegłym roku w Ameryce o wiele więcej ropy, jak w którymkolwiek poprzednim, bo 175 do 185 milionów baryłek, czyli w porównaniu z 166 milionami, roku 1907 5 do 9% więcej.

Pomimo tych wszystkich złych warunków ogólna wartość produkcji wzrosła nawet wskutek podniesienia się ceny ropy kalifornijskiej i utrzymania się cen w innych stanach, z wyjątkiem Meksyka.

Statystyka wierceń w styczniu b. r. w Stanach Zjednoczonych przedstawia się jak następuje:

	Gotowe szyby	Suche	Świeża prod. baryłek
Pensylwania	600	158	4605
Lima	128	18	1375
Kentucky	19	9	214
Illinois	213	41	5060
Mid-Continent	370	91	22525
razem	1330	317	33779
w grudniu 1908	1467	348	39355
ubytek w styczniu	137	31	5576

Na terenie Pensylwanii, obejmującym stany Nowy Jork, Pensylwanię, Wirginię Zach. i poł. wschodnią część stanu Ohio, wywiercono w styczniu b. r. najmniejszą ilość szybów jaka była notowaną od maja 1908. Ze 158 suchych szybów było 34 wydających gazy. Przeciętna dzienna produkcja 442 wydających szybów wynosiła od szybu $10\frac{3}{8}$ baryłek, t. zn. że wydajność ta jest lepszą jak w grudniu w którym z dowierconych 642 szybów było 144 suchych, a 47 gazowych, zaś wydających 451 szybów wynosiła tylko 3919 baryłek. Z końcem stycznia było na pensylwańskim terenie ogółem 521 szybów, postawiono zaś 262 nowe wieże, z końcem grudnia zaś 519 szybów i 208 wież.

Na południowo-wschodnią część stanu Ohio wypadło 145 wierceń ukończonych w styczniu, z czego 57, czyli blisko 40% było suchych, dzienna produkcja wynosiła 2054 baryłek, czyli przeciętnie na szyb $23\frac{1}{2}$ baryłek. W grudniu zeszłego roku wykończono 174 szybów, z czego 64 było suchych co odpowiadało 47% wszystkich wywierconych szybów, zaś 18 dawało gazy. Produkcja w grudniu wynosiła tylko 1174 baryłek, co odpowiada $12\frac{3}{4}$ bar. na 1 szyb dziennie, z czego widać, że wydajność szybów dowierconych w styczniu była o wiele wyższą od wydajności szybów grudniowych. W dystrykcie Alliance tego terenu dowiercono 13 szybów o przeciętnej wydajności 50 baryłek. Także w Mingo-Pool uzyskano kilka szybów z ładną produkcją, przez co rozszerzyło się znacznie to pole naftowe. Tak w Monroe, jak Washington-Counties, które w tym terenie zawsze prym wodziły, nowe wiercenia żywo postępują.

W Wirgini zachod. dowiercono w styczniu 130 szybów, z czego 28 suchych, a 16 z ga-

zami, resztujące 86 szybów wykazały produkcję 1682 beczek, czyli na szyb dziennie 20 baryłek. W grudniu z. r. dowiecono 116 szybów, z czego 27 suchych i 12 z gazami, ogólna zaś wydajność dzienna wynosiła 1997 baryłek czyli 26 beczek od szybu. W tym zatem okręgu rezultaty ułożyły się mniej pomysłnie niż w innych. W południowo-wschodniej części stanu dokonuje się obecnie dużo wierceń dzikich, t. zn. przedsięwziętych na niezbadanym terenie, dotychczas jednak bez rezultatu. Jedyłą częścią tego stanu, w której się jeszcze spodziewają rozległego ropo-nośnego ferenu, jest okolica Lincoln-County, tam też prowadzono najżywiej wiercenia, - wykończone jednak szyby wykazały tylko średnią produkcję, i tak n. p. w styczniu dowiecono tam 17 szybów, które dziennie wydawały 28 baryłek. W Roane-County dowiecono 11 szybów z produkcją 26 baryłek. Najlepsze rezultaty osiągnięto co do produkcji na małym terenie Keener-Landpool w okolicy Ritchie. Pole to daje obecnie blisko 1000 baryłek dziennie, a dowiecenie szybu wybuchowego na farmie Emblen o produkcji 200 baryłek dziennie dało poehop do zdwojonej czynności wiertniczej. Dnia 31 stycznia było 183 szybów w ruchu, a postawiono 93 no-

wych wież, czyli że nowych wierceń było 276 t. zn. że powstało w styczniu o 14 więcej aniżeli w grudniu.

W północnych okręgach zach. Wirginii jak Alleghany, Bradford i Midle, wykonano ogółem 96 szybów, z czego 6 suchych, a 7 z gazami, resztujące 83 szyby wydały 187 baryłek, czyli na jeden szyb po $\frac{1}{4}$ baryłki dziennie. W okręgu Jenango-Varion wynosiła ilość dowieconych szybów 161, z tego było 11 suchych, a 3 gazowe, 146 wydajnych szybów wykazywało produkcję 429 baryłek, czyli przeciętnie dziennie z szybu 3 baryłki. Okręg Butler-Armstrong wykazuje 33 szyby, z czego 12 suchych, a 2 gazowe, reszta wydawała 127 beczek, czyli z szybu 27 baryłek dziennie. Najlepszy rezultat wykazała Alleghany-Oil-Cy szybem wydającym 30 baryłek dziennie, wreszcie w poł.-zach. Pensylwanii było 36 szybów, z czego 14 suchych a jeden gazowy, reszta 20 szybów wydawały 126 bar, czyli z szybu po $6\frac{1}{2}$ bar.

Z całej prowincyi tego terenu było 4605 bar. z czego wypada na poł.-wsch. Ohio 2054 bar. czyli zwyż 44% na zach. Wirginię, 1682 bar. albo 37% reszta zaś t. j. 869 bar, czyli 19% przypada na okręgi Nowy Jork i Pensylwanję.

C. d. n.

Wiadomości z targu ropnego.

Według podania p. Alfonsa Gostkowskiego, zaprzysiężonego sensala dla sprzedaży produktów naftowych i ropy we Lwowie, ceny ropy w miesiącu marcu przedstawiały się następująco:

D A T A	W A L U T A					
	15/III.	31/III.	30/IV.	marzec maj	kwiecień czerwiec	1909 — 1910 kwiecień maj
6. marca 1909.	101—102	102—104	107—109	109—112	112—115	140 — 145
7. „ „	101—102	102—104	107—108	109—112	112—115	140 — 145
8. „ „	102—103	104—106	107—110	110—113	114—118	00 — 00
9. „ „	102—103	104—106	109—112	112—114	114—118	00 — 00
10. „ „	102—104	106—108	108—110	111—114	114—118	00 — 00
11. „ „	102—104	106—108	108—110	111—114	114—118	00 — 00
12. „ „	102—104	106—108	112—114	112—115	116—118	00 — 00

KRONIKA.

Giełda towarowa. 10 bm. odbyła się w Izbie handlowej lwowskiej ankieta, która obradowała nad projektem statutu mającej powstać we Lwowie w nowym gmachu Izby handlowej giełdy towarowej i zbożowej. W ankiecie wzięli udział przedstawiciele świata kupieckiego i handlowego; przemysł nafiowy reprezentował sekretarz Tow. naftowego Dr. Bartoszewicz, ponadto obecny był członek izby radca cesarski Buber i zaprzysiężony sensal dla produktów naftowych p. Alfons Gostkowski. Ankieta uchwaliła podnieść ilość członków starszyny giełdowej z 18 na 24: 8 z tych członków według statutu mianuje ministerstwo handlu na przedstawienie ck. galicyjskiego towarzystwa gospodarczego, z pozostałych 16 przemysł naftowy otrzyma 3 członków (zamiast początkowo projektowanych 2), przemysł spirytusowy i piwowarski 3, przemysł i handel rolniczy, drzewny i młynarski 6, inne przemysły 4.

Projekt sądu rozjemczego przyjęto według proponowanego statutu, a dalej postanowiono, że pierwszą starszyna giełdową wybiorą członkowie założyciele, którzy na koszty powstania giełdy złożą 500 koron.

Do komisji giełdowej wybrano 5 członków ankiety, w tej liczbie w ramienia przemysłu naftowego Dra Bartoszewicza.

Spółka naftowa „Kraj“. 12-go b. m. odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie spółki „Kraj“, założonej przed dwoma laty celem skupowywania procentów naftowych brutto na rozmaitych kopalniach i rozdzielenia racjonalnego w ten sposób ryzyka. Zgromadzeniu przewodniczył prezes spółki P. Świeżawski. Sprawozdanie bilansowe imieniem Rady nadzorczej składał p. inżynier Zaszczycki. Przy kapitale udziałowym 106,000 koron czysty zysk po odpisaniu przeszło 8,000 koron na amortyzację wynosił 12,308 koron i 23 hal., spółka posiada procenty brutto na 29 szybach, z tych 12 jest produktywnych i dały spółce 315 wagonów ropy, które sprzedano po przeciętnej cenie 1.46 k. Sprawozdanie Rady nadzorczej stwierdza normalny i dobry rozwój interesów spółki, jeśli się uwzględni iż przy niższej cenie ropy i pewnej stagnacji w przemyśle spółka zdołała dać stosunkowo znaczny zysk, najlepszy to dowód, że myśl założenia takiej spółki była racjonalna i dzisiaj na ten wzór powstają już dwie nowe. Zgromadzenie uchwaliło 8°/₁₀₀ dywidendy dla członków. Imieniem komisji rewizyjnej Dr. Godlewski postawił wniosek na udzielenie Radzie nadzorczej i Dyrekcji absolutorium i wyrażenie podziękowania. Do Rady nadzorczej w miejsce Pp. Epplera i Perutza którzy wystąpili, wybrano Pp. Kruszewskiego i Mikuckiego, do komisji rewizyjnej Pp. Dra Godlewskiego, Tennera i Rulikowskiego.

Tow. Akcyjne „Schodnica“ 1 b. m. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej tego Towarzystwa, na którym omawiano bilans za rok 1908. Rada nadzorcza zamierza przedłożyć Walnemu Zgromadzeniu Towarzystwa, które ma się odbyć 26 b. m. w Wiedniu, projekt pokrycia strat powstałych z zaniechanych wierceń w Boryslawiu zapomocą funduszu rezerwowego. Gdyby projekt ten został przyjęty przez Walne Zgromadzenie akcyonaryuszy, w takim razie przyjdzie jeszcze do odpisania kwota K. 1,479,411 na amortyzację urządzeń, znajdująca pokrycie w zwyczajnych dochodach. Czysty pozostały zysk w kwocie Koron 51.681 ma być przeniesiony na nowy rachunek.

Rumuński przemysł naftowy. W rumuńskim przemyśle naftowym inwestowanych jest przez same tylko towarzystwa akcyjne 213,500,000 franków. Jeżeli doliczymy do tego kapitały włożone w zakłady eksportowe z siedzibą w porcie Constanza, to otrzymamy blisko 250,000,000 franków. W kapitałach tych partycypują Niemcy prawie w połowie, bo 120 milionami franków, rumuńscy kapitaliści z 42 milionami, Holandia 38, Francja 36.5, Ameryka 22.5, Włochy 18, Anglia 10, Belgia 8, a Austro-Węgry, zarówno jak i „inne kraje“ tylko 2 milionami franków. Suma powyższych wkładów jest większą od wyżej wymienionej, zawarte w niej jednak są także kapitały pożyczone na hipotekę, tudzież różne zaliczki.

Tow. Akc. dla przemysłu naftowego i woskowego „Boryslaw“, jak wiadomo, utworzone pod egidą Banku dla krajów koronnych, (Länderbank) odbyło w ostatnich dniach posiedzenie, na którym przyjęto zamknięcie rachunkowe i sprawozdanie za rok 1908. Sprawozdanie to wykazuje, że wskutek większych potrzebnych wkładów Towarzystwo to nie wypłaci za ubiegły rok żadnej dywidendy. W zeszłym roku wypłacało Towarzystwo 3 procentową dywidendę za rok 1907.

Pożar w Baku. Jak donoszą z Baku pod datą 2 marca stoją w płomieniach kopalnie nafty w Bibi-Ejbat. I tak: firmy Subatow 5 szybów i 1 rezerwoar, firmy Rothschild 1 szyb, Szibajew 2 i towarzystwa „Wotan“ 2 szyby. Dwu chłopów mahometańskiego wyznania, podejrzanych o podpalenie zaaresztowano. Pożar się szybko zmniejszał i został wkrótce ugaszony.

Rewizja tariffa przemysłu naftowego. Wskutek zapowiedzianej rewizji, a właściwie podwyższenia tariffa na austriackich kolejach państwowych, utworzył się z łona rafinerów komitet, który będzie miał za zadanie zebrać życzenia i postulaty przemysłu rafineryjnego i przedłożyć je kompetentnym czynnikom.

Przedsiębiorstwa wiertnicze mogą mieć w Austrii w najbliższym czasie wielką przyszłość, jak bowiem wiadomo, projekt nowej ustawy górniczej zawiera postanowienie, aby poszukiwania za węglem na dotychczasowych wyłącznościach górniczych, zostały ukończone do trzech lat. Ten

tak krótki termin zwalczają naturalnie posiadacze tych wyłączności twierdząc słusznie, że w Niemczech znane podobne prawo „lex Gamp“ mogło być przeprowadzone, chociaż i tam nastęczało ogromne trudności, ponieważ teren zwiercić się mający był w Niemczech znikomo mały w porównaniu z terenem austriackim, na którego zwiercenie w przeciągu trzech lat nie wystarczyłyby nawet wszystkie rygi całej Europy. Jak się zdaje, termin ten zostanie przedłużony do 6 a nawet może i do 10 lat, niemniej jednak ruch wiertniczy za węglem przybierze w Austrii w najbliższym czasie wielkie rozmiary, a już dzisiaj daje się odczuwać nieusprawiedliwione jeszcze podrożeń artykułów w tym kierunku. W każdym razie zamierzają niemieckie wielkie firmy wiertnicze połączyć się w tym celu z austriackimi, a nawet w jednym wypadku fuzya taka już nastąpiła.

Pożar rezerwoaru z benzyną w Blexen.

O dwunastej w południe 8. lutego b. r. zaczęto wypompowywać okręt cysternowy „Zeelandya“ w obrębie składu benzyny Towarzystwa Magazynowego dla benzyny w Blexen. Mniej więcej w trzy kwadransy potem nastąpiła w rezerwoarze, do którego naftę z Zeelandyi przepompowywano, detonacja i wybuch rezerwoaru Nr. 9, który wyrwał jego dach i podniósł go do góry. W kilka sekund potem zapalił się także rezerwoar Nr. 8. Wkrótce potem zajęły się i rezerwoary Nr. 6 i 7, a to dlatego, ponieważ każdy z nich był od drugiego zaledwie 2 do 4 m. oddalony. Obok tych 4 nowszych rezerwoarów stało jeszcze 5 starszych także pełnych, ponieważ jednak odległość ich od palących się wynosiła około 11 m., przeto nie zajęły się wcale i ocalały. Tylko przy pierwszym rezerwoarze został dach oderwany; przy innych zapadały się dachy pomalu do wnętrza.

Nowy system wiercenia w Rumunii. Jak z Bukaresztu donoszą, zebrano się w sali tamtejszej Izby Handlowej kilku przedstawicieli kół handlowych i finansowych, celem omówienia warunków założenia w Bukareszcie rumuńsko-niemieckiego Tow. Akcyjnego, mającego się zająć eksploatacją nowego systemu wiercenia, wynalezionego przez inżyniera Beldimana. Zgromadzeniu przewodniczył p. Eugeniusz Carada. Wynalazca, syn ambasadora rumuńskiego w Berlinie, położył wielkie zasługi około rozwoju przemysłu naftowego w Rumunii, albowiem jego nowy system wiercenia jest wygodniejszy i praktyczniejszy, aniżeli wszystkie inne dotąd w Rumunii używane systemy, a szczególną jego zaletą jest znaczna różnica kosztów na jego korzyść, w porównaniu z dotychczas znanymi systemami. Inżynier Beldiman opatentował swój wynalazek we wszystkich państwach i zainicjował utworzenie tego właśnie towarzystwa akcyjnego z kapitałem 700.000 franków, celem eksploatacji tych patentów. Jak wielkie znaczenie przypisują Niemcy temu patentowi, świadczy fakt, że w samych Niemczech subskrybowano w kró-

kim czasie 500.000 fr., tak, że rumuńskim kapitalistom zostało tylko 200.000 fr. udziału w kapitale zakładowym. Między niemieckimi subskrybentami zajmuje główne miejsce dom bankowy Bleichrödera w Berlinie, zaś w Rumunii firma bankowa Marmarosch Blank z udziałem 108.000 franków. W radzie nadzorczej nowego towarzystwa będą mieli rumuńscy kapitaliści dwa miejsca zarezerwowane.

Pożar szybu nad rzeką San Geronimo koło Tampico w Meksyku.

Aby powziąć wyobrażenie o potęgę tego kataklizmu, trzeba sobie uprzytomnić, że płomienie dosięgały 1450 stóp wysokości, czyli przeszło 450 metrów, a nawet 1800 stóp, czyli 550 m. a miały w górze około 60 m. szerokości. Słup czarnego dymu wznosił się do 3000 m. wysokości, a z niego powstała chmura jeszcze 2000 m. wyżej. Objętość płomienia została oszacowaną przez inżynierów na 4 miliony metrów kubicznych, a zawartość ropy nim objętej na 151 tysięcy litrów, czyli, że naraz płonęło 160 ton ropy. Płomienie wznosiły się z szybkością przeciętną 5 mil na godzinę, u wyłotu szybu zaś z szybkością 12 mil. Wszystkie te dane wypośredkowane zostały przez tamtejszych inżynierów. Sam szyb miał 600 m. głębokości, z czego 330 m. było z rurowanych rurami 6 calowymi, reszta czterocalowymi. Skoro dowiercono do pokładu ropnego, nagromadzone gazy wyrzuciły tak świder z żerdziami, jak i rury żelazne w powietrze. W przeciągu pół minuty już po wybuchu zajęła się ropa od kotła, wybuchając przedtem zwartą kolumną do wysokości 8 metrów. Z powyższego zestawienia widać, że na dobę spala się tam około 77.000 baryłek, czyli około 1200 wagonów. Po rozlicznych bezowocnych próbach ugaszono nareszcie ten płonący gajzer zapomocą min dynamitowych i 6 pomp centrifugalnych, które wrzuciły w płomienie ogromne ilości szlamu i piasku. Wkrótce po ugaszeniu ognia zaczęła się ropa wydobywać z otworu, w którym dawniej był szyb. Nie był to już zwykły otwór, był to raczej ogromny krater, o powierzchni 5 akrów, w którym wszystkie otaczające przedmioty a nawet stare drzewa przy ogłuszającym huku podziemnym bez śladu zniknęły. Otwór ten przez ciągle porywanie ziemi z brzegów w górę i coraz dalsze ich zapadanie rozszerzył się tak znacznie. Teraz dopiero można było naprawdę oszacować ilość wydobywającej się ropy.

Oceniono ją na 20 milionów galonów na dobę. Ponieważ Towarzystwo, będące właścicielem szybu, nie mogło naturalnie tak ogromnych ilości ropy ująć, przeto puszczono ją do rzeki San Geronimo, która wpada do jeziora Tamischua, które ma mniej więcej 31 mil kwadrat. powierzchni. Cała ta powierzchnia jest powleczone grubą warstwą ropy, po której pływają w nieprzeliczonej ilości wszelkie stworzenia, które żyły w jeziorze i wskutek tego poginęły, a więc tak ryby, jak aligatory, krokodyle i t. d.

Krajowe Towarzystwo Naftowe wydało
własnym nakładem nową

ustawę naftową

wraz z odnośnymi rozporządzeniami władz
górnich w jednej broszurze.

Cena broszury 2 Korony.

Stare kołty i blachy kołtowe

zakupuje w każdych ilościach
:: i płaci za nie gotówką ::

Spółka Kowalska w Sułkowicach
(ad Izdebnik)

Stowarzyszenie zarejstr. z ogr. poręką

DOM KOMISOWO-HANDLOWY

Zygmunta Jana **MARSZAŁKIEWICZA**

Lwów, ul. Bielowskiego l. 6.
(FIRMA ZAPROTOKOŁOWANA).

Przyjmuje zastępstwa fabryk krajowych, pośrednicy i informuje w kwestyach rodzimego przemysłu i handlu.

Nadto zajmuje się „Porządkowaniem stosunków majątkowych“, regulowaniem hipotek, wyrabianiem i konwersją pożyczek hipotecznych. Pośrednictwo w kupnie i sprzedaży majątków. Przeprowadzanie komisowej częściowej parcelacji.

Pośredniczy w sprzedaży i zakupie, wydzierżawianiu terenów i kopalni naftowych, jako też udziałów w tychże uprawnieniach pod najprzystępniejszymi warunkami. Kupuje i sprzedaje ropę.

Zastępstwo firm zagranicznych.

Dom Komisowy posiada najznakomitsze siły fachowe tak w technicznym zakresie jak i w handlowym. Załatwia wszelkie zlecenia punktualnie i szybko.

Krajowy

Związek Producentów Ropy

Stowarzyszenie zarejestrowane z ogr. poręką

przystąpi w najbliższym czasie do budowy nowej seryi

ZBIORNIKÓW ZIEMNYCH NA ROPE

o pojemności po 1050 cystern ropy (o ciężarze gatunkowym 0·850), przy uwzględnieniu próżnego miejsca na przestrzeni 60 centymetrów od korony wałów. — Zbiorniki mają być wykonane ściśle wedle planu konstrukcyjnego, wyłożonego do przegładnięcia w biurze Krajowego Związku producentów ropy we Lwowie i w Borysławiu, gdzie też udzielane będą bliższe wskazówki odnośnie do warunków budowy.

Zaprasza się tedy Pp. interesentów do wnoszenia ofert, najdalej do dnia 18 marca br., na ręce Dyrekcyi Związku we Lwowie, ul. Kopernika 11. — Krajowy Związek zastrzega sobie zupełną swobodę w wyborze oferentów.

Dyrekcya Krajowego Związku producentów ropy.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we Lwowie, ul. Kopernika 1. 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy. Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiertniczych do wierzeń akordowych.

Oferujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcyach z przemysłem naftowym łączność mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Blaima.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalń i szybów naftowych, zgłoszenia kopalń do władz górniczych, profile otworów świdrowych i wszelkie czynności w zakres miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzony zbiór kopii map katastralnych

Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.

Przedsiębiorstwo dla głę- bokich wierzeń

Wit Sulimirski

w Borysławiu

długoletnie doświadczenie na kopalniach ropy w Galicyi, na Kaukazie i w Rumunii; obejmuje akordy wiertnicze ewent. z własnym udziałem. Ekspertyzy terenów galicyjskich i kaukazkich. Kupno i sprzedaż terenów naftowych. Wyłączne zastępstwo fabryki lin stalowych Braci Batorowiczów w Drohobyczu.

ALFONS GOSTKOWSKI

przez Izbę handlową i przemysłową we Lwowie mianowany, i przez c. k. Namiestnictwo potwierdzony i zaprzysiężony

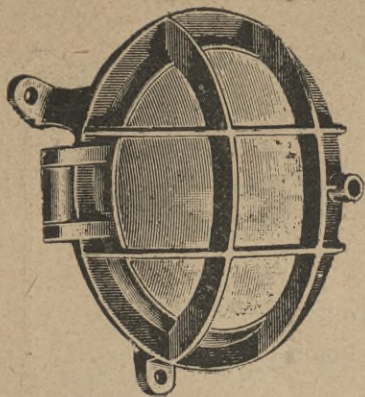
senzal

dla sprzedaży i kupna ropy, wosku ziemnego i produktów tych minerałów. Jako urzędnik publiczny pobiera przy transakcyach ściśle oznaczoną a zatwierdzoną przez Namiestnictwo opłatę senzala. Udziela swej klienteli rzeczowych i wiarygodnych informacji w zakresie przemysłu naftowego wchodzących.

Biura: Lwów, plac Smolki 1. 4.

Tel.: 1059 — i Drohobycz.

URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE

ŚWIATŁA = SIŁY = TRAKCYI

SKŁADY MATERIAŁÓW
INSTALACYJNYCH ==

INŻYNIEROWIE KNAUS & CZAJKOWSKI
PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT ELEKTROTECHNICZNYCH
LWÓW, UL. KOPERNIKA 26 — TELEFON NR. 40

PROJEKTY I KOSZTORYSY BEZPŁATNIE

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wylączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmann w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borystawiu, Krośnie i Zagórze.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletnie urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przedewszystkiem myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

Nafta **Benzyna**
Cerezyzna
Parafina
Oleje mineralne
wszelkich odmian.

III

Dom Handlowy
w Wrocławiu

dobrze wprowadzony i ustosunkowany, pragnie zająć się importem wyżej wymienionych galicyjskich artykułów do Niemiec i uprasza interesowanych o złożenie ofert sub „Parafina“ w Redakcyi.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18
== Skład w Borystawiu ==

wykonuje

Rury wiertnicze spajane i bez szwu,
Rury gazowe i wodociągowe,
Rury ropociągowe dla wysokiego ciśnienia,
Rury płomienne bez szwu,
Rury lane żelazne gazowe i wodociągowe,
Rezerwoary żelazne dla ropy, każdej wielkości,
Liny druciane marki: „Priv. öst. ung. Statts- Eisenbahn Gesell.,
Żerdzie ratunkowe i wiertnicze witkowskiej marki specjalnej,
Suwaki wodne i ropne, modelu ciężkiego i lekkiego, fabrykat
specjalny,
Wszelkie armatury dla pary i wody,
Elektrycznie spajane żelazne witkowskie beczki dla transportu
ropy i spirytusu.

Filia wiedeńskiej fabryki narzędzi firmy Blau'a i S-ki
Wiedeń, XX/2 Hellwagstr. 4—8.

Cenniki i oferty na żądanie odwrotnie darmo i opłatnie.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.

Uniwersalne Raki

patentu Romana Gierszyńskiego
z wymiennymi bakami do rur
5", 6", 7", 9" i 10"

oraz do rozkręcania lewych rur
sprzedaje i wypożycza Fabryka narzędzi i instrumentów wiertniczych

W. Wolski

W. Zdanowicz i Sp.

w Borysławiu

FILIA

PRASKIEGO BANKU KREDYTOWEGO

we Lwowie — ulica Karola Ludwika I 29.

Tel. 937, 946, 846. — Zakład centralny w Pradze.
Filie w Kolinie i Ołomuńcu.

Wpłacony kapitał akcyjny kor. 6,000.000 — Fundusze rezerwowe i gwarancyjne kor. 3,200.000.

KORZYSTNE ZAŁATWIENIE
wszelkich transakcyj bankowych i lokacyi kapitałów.

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — **Otwieranie kredytów i udzielanie pożyczek** na podkład papierów wartościowych. Przyjmowanie w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. Ubezpieczanie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. — Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów wartościowych. **Listy polecające i akredytywy** na sezony podróży. — **Eskont weksli, Tukas i wypłaty** w kraju i na miejsca zagraniczne. — **Wkładki pieniężne** na książeczki wkładkowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocentowuje po

4¹/₂ procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem: oprocentowanie po 4¹/₂ procent w rachunku bieżącym.

ODDZIAŁ KOMERCYALNY:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i budowli publicznych, kredyty na podatki i cła. Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tychże.

Towarzystwo akc. dla przem. naftowego

Adres dla teleg.:
„Nafta“ Borysław.

W BORYSŁAWIU

Międzymiastowy
telefon Nr. 13.

Fabryka narzędzi wiertniczych w Borysławiu wykonuje i ma na składzie:

Żurawie wiertnicze szczególnie silnej konstrukcyi,

Żerdzie wiertnicze z najlepszego materiału,

Świdry ekscentryczne patentu M. Longchamps'a, jakoteż wszelkie przybory do głębokich wierceń,

Tłoki do wydobywania ropy patentu Mikucki, Krynicki, Żubr,

Zbiorniki na ropę opałową,

Gazowniki specjalnej konstrukcyi,

Mierniki na ropę,

Odlewy żelazne i metalowe,

Naprawa kotłów parowych.

Cenniki i kosztorysy na żądanie.

Przedsiębiorstwo wiertnicze

ALBERT
FAUCK

— i Sp. —
Towarzystwo komandytowe

WIEDEN

III/2 vordere Zollamtsstrasse 11
(Stadtparkhof)

Uprasza się o dokładne zwa-
żanie na nazwę i adres firmy

Wykonanie głębokich wierceń z najdalej idącą
gwarancją

za naftą, węglem, solą i t. d.

Urządzanie kompletnej instalacji wiertni-
czych własnym patentowanym systemem
wiertniczym „Express“.

Korzystne zastąpienie wiercenia kanadyjskiego, dyamentowego
i wolnospadu.

Uzyskiwanie rdzeni przy ruchu ręcznym i parowym „automatyczne“
bez przerwy w wierceniu.

Głębokość dotychczas osiągnięta przy robo-
tach akordowych

przeszło **1.000** metrów
z 6” wymiarską końcówką.

C. k. ministerstwo rolnictwa oddało firmie wykonanie głębokiego
wiercenia w Wels.